

Pályamű a Pécsi Törvényszék Büntető Kollégiuma működésével kapcsolatos tervekről és azok megvalósításáról

Az alapvető célok

A kollégiumvezető szervezi és vezeti a kollégiumot, feladatait elsősorban a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.), és ennek alapján a bíróságok igazgatásáról szóló 6/2015. (XI.30.) OBH utasítás határozza meg:

- a) *évente beszámol a kollégiumnak a pályázatához csatolt pályaműben szereplő tervek megvalósulásáról, a megelőző naptári évben kitűzött célok és intézkedések végrehajtásáról és eredményéről,*
- b) *a kollégiumvezetői tevékenységéről beszámol az ítélőtábla vagy a törvényszék elnökének,*
- c) *az egységes jogalkalmazási gyakorlat elősegítése érdekében figyelemmel kíséri és elemzi a bírák, a felülvizsgálati, másodfokú vagy felülvizsgálati ügyeket tárgyaló tanácsok ítélkezési tevékenységét,*
- d) *összegyűjti és elemzi, szükség esetén a kollégium elé terjeszti a vitás jogalkalmazási kérdéseket,*
- e) *összehívja a kollégium ülését és a napirendhez kapcsolódó előterjesztés előkészítéséről gondoskodik,*
- f) *évenként összegzi a másodfokú, a harmadfokú, a felülvizsgálati ügyeket tárgyaló tanácselnökök feljegyzéseinek általánosítható tapasztalatait, hasznosításukat előkészíti,*
- g) *ellenőrzi a kollégiumon belül az eljárási határidők és ügyviteli szabályok megtartását, ennek érdekében betekint az eljáró bíró vagy a tanácselnök által a Büsz. előírásai szerint vezetett nyilvántartásba; a törvényszék kollégiumvezetője e feladatot a kollégium illetékességi területéhez tartozó járásbíróságokon is ellátja,*
- h) *ellátja a jogegységi eljárással összefüggő, a Bszi. 26. § (3) bekezdése szerinti feladatokat, az elvi határozatokat (elvi döntéseket) rendszerezi, elemzi,*
- i) *ellátja a bírósági titkárok, a bírósági fogalmazók, a bírósági ügyintézők és az egyéb igazságügyi alkalmazottak képzésének a szakmai irányítását, felügyeletét,*
- j) *közreműködik a bírák ítélkező tevékenységének vizsgálatában, a bírák munkájának értékelésében,*
- k) *a közérdekű bejelentések és a panaszügyek intézésében részt vesz,*
- l) *javaslatot tesz - a szolgálati út betartásával - a jogalkalmazás egységének biztosítása érdekében a Kúria kollégiumvezetőjének és az ítélőtábla elnökének a jogegységi eljárás indítványozására,*
- m) *irányítja és szervezi a tanácselnöki feljegyzések ismertetését,*
- n) *ellátja azokat a feladatokat, amelyeket a Bszi., egyéb jogszabály, az OBH elnökének szabályzata, határozata, intézkedése, valamint a szervezeti és működési szabályzat a hatáskörébe utal,*
- o) *előterjeszti - a szolgálati út betartásával - az ítélkezést segítő, támogató, központi intézkedést igénylő javaslatát, különösen a képzés, jogszabályalkotás, szabályzatalkotás, -módosítás körében,*
- p) *javaslatot tesz fegyelmi, kártérítési eljárás kezdeményezésére, megindítására.*

A Pécsi Törvényszék Szervezeti és Működési Szabályzata a büntető kollégium, illetve annak vezetőjével kapcsolatban a következőket rögzíti:

1.) *A kollégiumok munkáját a kollégiumvezetők vezetik és szervezik, a kollégiumvezetők igazgatási tevékenységét a törvényszék elnöke irányítja és ellenőrzi.*

A kollégiumok a Bszi.155. §-a alapján véleményt nyilvánítanak – a járásbíróvá, valamint a közigazgatási és munkaügyi bírósági állásra benyújtott pályázat kivételével – a bírói álláspályázatokról, részt vesznek a bírák szakmai tevékenységének értékelésében, véleményezik az ügyelosztási tervet, a megfelelő ügyszakú kollégium véleményt nyilvánít a törvényszék kollégiumvezető-helyettese, tanácselnöke, csoportvezetője, csoportvezető-helyettese álláspályázatairól, kezdeményezhetik a bírósági vezető bírósági vezetői vizsgálatának elrendelését vagy felmentését, és ellátják a törvény általmeghatározott egyéb feladatokat.

A kollégiumok a jogszabályokban felsorolt szakmai és igazgatási feladataikat éves munkaterv alapján végzik, mely többek között tartalmazza a kollégiumi ülések időpontjait, helyét, tárgyát, határidejét, a kollégiumi vizsgálatok tárgyát, határidejét és felelőseit.

A kollégiumok külön ügyrend alapján tevékenykednek, amelynek különösen tartalmaznia kell az állásfoglalások, döntések, stb. meghozatalának a rendjét, a szakmai kérdésekben, illetve az igazgatási és személyi kérdésekben történő szavazások szabályait, és mindazokat a tárgyköröket, amelyeket az adott kollégium szükségesnek tart.

A kollégiumok ügyrendjét – amelyek a Szervezeti és Működési Szabályzattal nem lehetnek ellentétesek – a kollégium javaslata alapján a törvényszék elnöke állapítja meg.

2./ A büntető kollégiumvezetőt távollétében a kollégium ügyrendjében meghatározott, általában a rangidős törvényszéki bíró, vagy tanácselnök helyettesíti.

3./ A törvényszéki elnök és elnökhelyettes együttes akadályoztatása esetén a helyettesítést állandó megbízással a Büntető Kollégium vezetője látja el.

4./A törvényszék elnökhelyettesének akadályoztatása esetén a büntető ügyszakot érintően a készenlét szervezése tekintetében helyette a Büntető Kollégiumvezető jogosult eljárni.

Ezeket a feladatokat a hatályos jogszabályok és az OBH elnökének döntései, határozatai, szabályzatai betartásával, de elsősorban az OBH Elnökének stratégiai célkitűzéseivel, továbbá a Pécsi Törvényszék elnökének pályázatában, valamint a Pécsi törvényszék 2017. évi tevékenységéről szóló tájékoztatóban megfogalmazott célkitűzéseivel, a Pécsi Törvényszék Szervezeti és Működési Szabályzatában, a törvényszék 2019. évi munkatervével, a Pécsi Törvényszék Büntető Kollégiumának ügyrendjével, 2019. évi munkatervével, a kollégium és a járásbíróságok büntető ügyszakainak ügyelosztási rendjével összhangban kívánom megvalósítani, tartalommal kitölteni.

Az OBH elnöke a stratégiai célokat a Bszi. általános indokolásából kiindulva határozta meg: „a bíróságok a döntéseiket egységes jogalkalmazási gyakorlatot folytatva, ésszerű időn belül hozzák meg, függetlenül attól, hogy az ország mely pontján folyik az eljárás”.

E célokat, azok folyamatos aktualizálásának igénye mellett abban jelölte meg, hogy a bíróságok az alkotmányos kötelezettségüket teljesítsék, a független bírók magas színvonalon és időszerűen ítéelkezzenek, és ennek során

- a) az emberi erőforrások optimális elosztása, hasznosítása,
- b) a tárgyi feltételek biztosítása, azok optimális elosztása és hasznosítása,
- c) a bírósági szervezet integritása, az ítéelkezési és igazgatási munka átláthatósága, utóbbi kiszámíthatósága és ellenőrzöttsége,
- d) a bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítése,

g) a képzési rendszer fejlesztése, együttműködés a többi hivatásrenddel valósuljon meg.

A Pécsi Törvényszék elnöke által a 2017. évi működésről szóló tájékoztatóban meghatározott aktuális célkitűzések közül a következőket emelem ki:

- a) Az ügylátórendszer feldolgozásának érdekében tárgyalási napok számának és kihasználtságának javítása.
- b) Csökkenteni kell a kettő éven túl folyamatban lévő járásbírói és törvényszéki elsőfokú ügyek számát.
- c) A büntető ügyekben a hatályon kívül helyezések számának csökkentése.
- d) Három gazdasági ügyszakos törvényszéki bírót törvényszéki elsőfokú büntető tanácsban ítélkező tevékenységének biztosítása.
- e) Járásbírói bírák kirendeléssel részt vehessenek a másodfokú tanácsok munkájában.
- d) A bírósághoz való hozzáférés biztosítása.

Az OBH Elnöke a közelmúltban fogalmazta meg, hogy „a XXI. század bírósága a XIX. századi értékekre épül”.

Mailáth György országbíró, a Magyar Királyi Kúria első elnöke 1882. január 2. napján megtartott beszédében a bírói tulajdonságokról – többek között – a következőket mondta:

....*Nem szabad, hogy a (bíró) keble elfásuljon, de a peres ügyek elintézése alkalmával a tárgyilagosság oly színvonalára kell emelkednie, ahol a személy ködfátyolként elenyésczik és csak az ügy és csak a törvény álljon a lelki szemei előtt. Ekkor üti meg a mértéket.*”

A gyorsan változó társadalmi viszonyaink között a törvények és más jogszabályok értelmezése során, ismét az OBH Elnökét idézve, „a szöveg szerinti értelmezést át kell, hogy vegye az elemző igényű értelmezés. Ehhez nem elég a jogi ismeretek megszerzése, szükség van a készségek fejlesztésére. A bírót ne legyen jogtechnikus, lássa át az egyes döntéseinek átfogó, társadalmi szintű hatásait is.”

Nyilvánvaló, hogy az Alaptörvény hatályos 28. cikkében foglaltaknak ez felel meg, és a római jogra visszavezethető, logikai alapon nyugvó jogértelmezés ezzel összhangban kell, hogy álljon. A büntető ítélkezés szakmai irányítása, segítése során kollégiumvezetőként is ezt kívánom előtérbe állítani.

Az új Be. Preambulumában megfogalmazottak közül a hatékony és észszerű határidőn belül lefolytatott eljárás, az igazság megállapításának igénye, a rendeltetésszerű joggyakorláson alapuló eljárás követelménye csak a büntető anyagi és eljárásjogi szabályokat egyformán magas színvonalon alkalmazó időszaki ítélkezés révén valósulhat meg. Ennek révén járulhat hozzá a törvényszék büntető ítélkezése az OBH Elnöke által meghirdetett fenntartható fejlődés programokhoz is.

Meggyőződésem az is, hogy a büntető bírót törvényi alávetettség nem terjedhet odáig, hogy a döntéséért személyes és szakmai felelősséggel tartozó bírót más hatóság elhatárolásán alapuló

intézkedés kritikátlan megjelenítőjévé fokozza le. Ez következik az Alaptörvényből, de az új Be. Preambulumában megfogalmazott, a funkciómegosztáson és a rendeltetésszerű joggyakorláson alapuló eljárások biztosításának elvéből is: a benyújtott vád nem bírói bizonyosság. A vádemelés a gyanú megalapozottságának egy olyan magasabb foka, amikor a vádló szerint már elegendő bizonyíték van az ártatlanság vélelmének megdöntésére a bírósági eljárásban, ezért a vádlott bűnösségének megállapítására és büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására tesz indítványt. A védelem nem eredményezheti azt, hogy a bűnösségét be nem ismerő vádlott esetében a tárgyaláson felvett bizonyítás lefolytatását követően az ítélet tényállása szó szerint megegyezzen a vádirat tényállásával. Erre az előkészítő ülésen vagy a tárgyaláson történt bűnösség beismerése esetében van törvényi lehetőség.

A jog értelmezése pedig óhatatlanul felveti, hogy a bíró ítéletében mennyire tud megfelelni a közérthetőség követelményének, amelynek megvalósítására az OBH elnöke által meghatározottak szerint fokozottan kell törekednünk.

A törvényszéki kollégiumok nem egy „elefántcsonttoronyban” működnek. Az ítélőtábla kollégiumához szervesen kapcsolódnak, ezért a Pécsi Ítélőtábla Büntető Kollégiumával szorosan együttműködve képzelem el a törvényszék kollégiumának a szervezését és vezetését, különösen a jogegységgel kapcsolatos kérdésekben.

Az OBH Elnökének stratégiai célkitűzéseire igazodva fontosnak tartom annak kiemelését is, hogy ez az együttműködés az ítélőtábla illetékességi területéhez tartozó törvényszékek kollégiumaival is hatékony legyen, elsősorban az ún. jó gyakorlatok folyamatos megismerése, átvétele terén.

De ugyanilyen fontos szempont, hogy a törvényszék elnökének a 2017. évi tájékoztatójában részletezett körben a kollégium együttműködjön a büntető ítélkezéshez szervesen kapcsolódó hivatásrendekkel, hatóságokkal, az egyetemekkel, segítse a jövő jogászait szakmai gyakorlatuk megszerzésében.

Az időszerűséget, a hatékonyságot biztosító magas szakmai színvonalú, minőséget biztosító ítélkezés elengedhetetlen feltétele a bírák képzése és önképzése. Ennek érdekében elengedhetetlen a törvényszék oktatás-felelősséval történő folyamatos kapcsolattartás, és a bírák figyelmének rendszeres felhívása a nem kötelező jellegű, akár a bírósági szervezeten kívüli képzési formákra is.

A hatályos Be. egyes intézményeinek az alkalmazása, de összességében az egész törvény új szemléletmódot igényel a bíraktól; a merev, dogmatikai gondolkodás nem lehet egyeduralkodó. Ezért fontos, hogy e dogmatikai gondolkodás mellett nyitottak legyenek az olyan új társadalmi jelenségekre is, amelyeknek büntetőjogi paradigmái ma még nem kidolgozottak, de már léteznek. Ilyenek a kiberbűnözés mellett megjelenő olyan elosztott, adaptív, nyitott társadalmi-műszaki rendszerek, amelyek az élővilág ökológiai rendszereinek működéséhez hasonlóan az önszerveződés, a skálázhatóság és a fenntarthatóság tulajdonságaival rendelkeznek, összefoglaló néven a digitális ökoszisztéma részei, pl. a mesterséges intelligencia alkalmazása az önvezető autókban, a gazdasági döntések meghozatalában, és legalább ennyire fontos a GDPR szabályozás megismerése is.

A Digitális Bíróság Projekt nemcsak számunkra és az ügyfelek számára hozza majd el a bírósági ügyiratok könnyebb megismerését, használatát, de felveti az adatvédelem új kérdéseit, veszélyeit is. Ennek a kreatívabb gondolkodásnak az ítélkezésben is meg kell jelennie, mint ahogyan az ügyfélnyilvánosság, a tárgyalótermi nyilvánosság eljárási szabályai is változtak és szorosan kapcsolódnak a személyi és a szervezeti integritáshoz is.

Meggyőződésem, hogy a kollégiumvezetőnek folyamatosan segítenie kell a törvényszék igazgatási vezetését a céljai, valamint a feladatmegosztáson alapuló célkitűzéseinek a megvalósításában, a büntető ítélkezést érintő döntések előkészítésében. A meghozott vezetői intézkedéseket pedig a legjobb tudása szerint kell végrehajtania, szakmai vitáknak csak az előkészítés folyamatában van helye, a döntést követően már nem.

**Az ítélkezés időszerűségével és megalapozottságával kapcsolatos elképzelések.
Az emberi erőforrásokkal való gazdálkodás, az ítélkezés tárgyi feltételei**

Az ügyforgalmi adatok elemzéséhez az OBH által közzétett országos 2018. év I. félévi, a Pécsi Törvényszék elnökének a törvényszék 2017. évi működéséről szóló tájékoztatójában megjelölt, valamint a törvényszék statisztikusa által 2018. évre megadott statisztikai adatokat használtam fel. A pályamű elkészítésekor a 2018. évi országos ügyforgalmi adatok nem, a törvényszéki adatok részlegesen álltak rendelkezésemre.

Az ügyforgalmi adatokat összevettem a járásbíróóságok és a törvényszék Büntető Kollégiumának ügyelosztási rendjével, valamint a bírósági szintek engedélyezett és tényleges bírói létszám adataival, a büntető ügyszakba, a szabálysértési ügyszakba beosztott titkárok létszámával.

Büntető ügyszakban a törvényszéken 11 bíró és a Szigetvári Járásbíróóság 1 bírása kirendeléssel, a Pécsi Járásbíróóságon 14 bíró, közülük 1 bíró kirendeléssel a Szigetvári Járásbíróóságon, a Komlói Járásbíróóságon 3 bíró, a Siklói Járásbíróóságon 2 bíró, a Mohácsi Járásbíróóságon 1 bíró ítélkezik. A törvényszék elnökének tájékoztatója részletesen tartalmazza, hogy a bírósági vezetői feladatokat ellátók milyen arányban vesznek részt az ítélkezésben.

A törvényszéken 4, a Pécsi Járásbíróóságon 3 szabálysértési ügyszakba és 1 büntető ügyszakba beosztott, míg – a Komlói Járásbíróóság kivételével – a többi járásbíróóságon 1-1 titkár vesz részt az ítélkezésben.

A törvényszék elnökének 2017. évre vonatkozó tájékoztatója alapján megállapítható, hogy a bírák döntő része 10 év feletti ítélkezési gyakorlattal rendelkezik.

Álláspontom szerint a büntető ügyszakban ítélkező bírákhoz, tanácsokhoz beosztott jegyzőkönyvvezetők száma megfelelő a hatékony és időszerű ítélkezéshez.

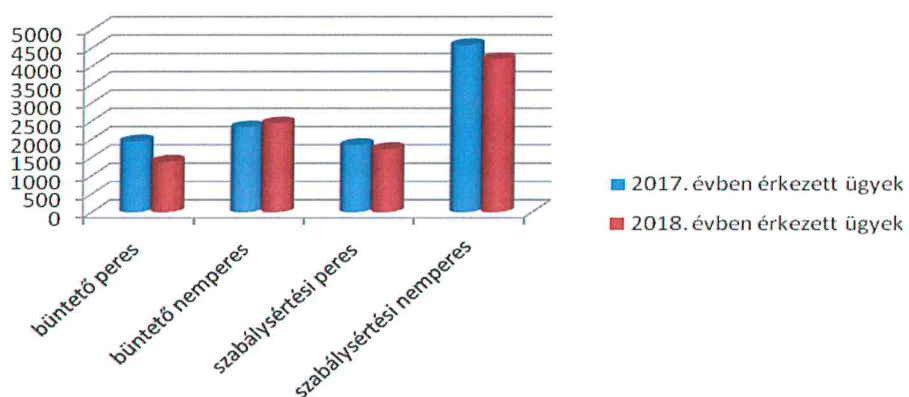
A Beisz. 2019. január 1-jei módosítása, illetve a Digitális Bíróság Program keretében július 1-jétől várható ún. e-akta bevezetésével a papír alapú iratok digitalizálása felveti a járásbíróóságokon, de különösen a törvényszéken működő kezelőirodák létszámának a bővítését.

A hatékony és időszerű ítélkezéshez szükséges további feltételek, így különösen a bírák elhelyezése, a bíróságon kívüli munkavégzés lehetősége, és ehhez kapcsolódva a bírák asztali számítógéppel, laptoppal, távoli asztal hozzáféréssel való ellátása, az elektronikus kommentárok, a jogtár elérési lehetőségek, a képzéseken, oktatásokon való részvételi lehetőségek biztosítottak, sőt kifejezetten jónak minősülnek.

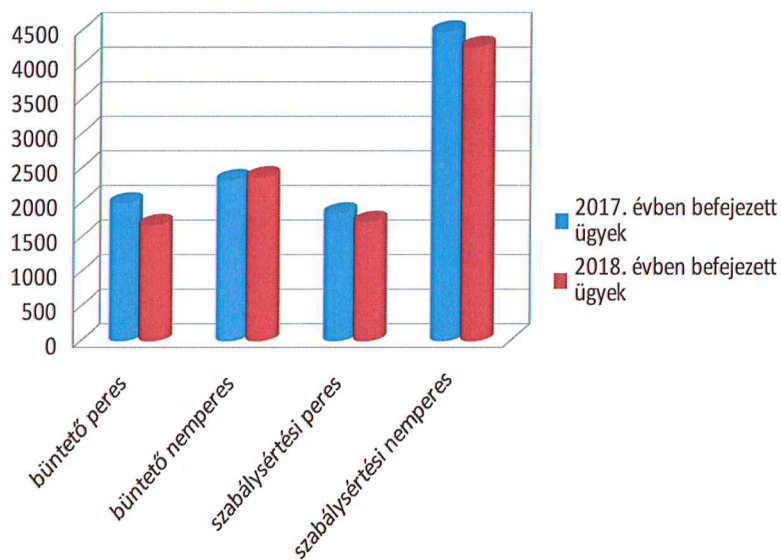
-.-.-.-.

Az ítélkezés színvonalát, hatékonyságát, időszerűségét befolyásoló ügyforgalmi adatok ítélkezési szintek szerinti a bemutatása:

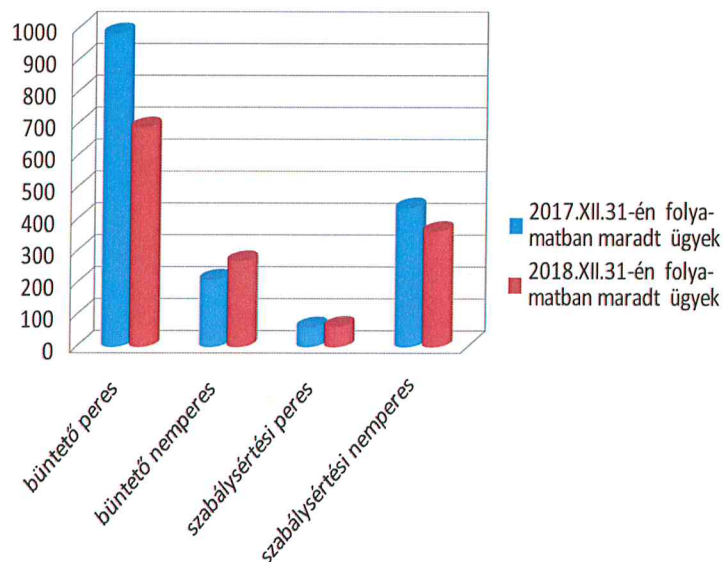
Járásbíróságokra érkezett büntető és szabálysértési ügyek száma 2017-2018. években

A járásbíróságokon befejezett büntető és szabálysértési ügyek 2017-2018. években

A járásbíróóságokon folyamatban maradt büntető és szabálysértési ügyek 2017-2018. években

A törvényszék elnökének 2017. évi tájékoztatója rögzíti, hogy a büntető bírák munkaterhe mind az érkezett, mind a befejezett, mind a folyamatban maradt ügyek tekintetében az országos átlag alatti a járásbíróági és a törvényszék másodfokú ítélezés szintjén.

Az elnöki tájékoztató utal arra is, hogy a törvényszéki első fokon a bírói munkateher meghaladja az országos átlagot, itt figyelemre méltó adat, hogy a 2017 végén folyamatban maradt ügyek aránya magasabb, mint amit az érkezés indokol.

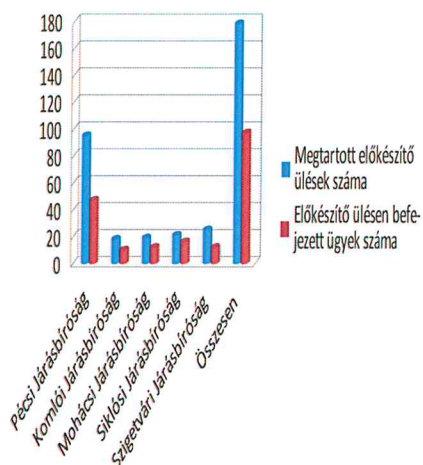
A törvényszék statisztikusa által rendelkezésemre bocsátott, és a diagramokon bemutatott 2017-2018. évek ügyforgalmi adatai alapján ugyanakkor szembetűnő, hogy járásbíróági szinten a büntető peres ügyérkezés a 2017. évi adatokhoz képest 2018. év végére jelentős mértékben csökkent. Ezzel szemben a büntető nemperes ügyérkezés csak kismértékben emelkedett, a szabálysértési ügyek esetében pedig jelentékeny csökkenés következett be.

A büntető peres ügyérkezés járásbíróági mennyiség-csökkenése azonban nem érhető tetten a nemperes ügyérkezés mennyiség-növekedésében.

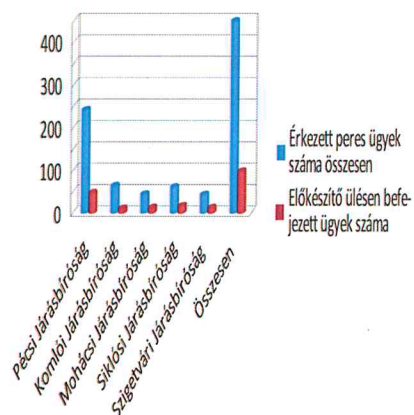
Ezért kikértem a statisztikustól az új Be. hatályba lépését követően az előkészítő ülésen befejezett, valamint az érkezett és befejezett büntető végzésekkel kapcsolatos ügyeket is, illetve a hatóságoknál informálisan tájékoztam a peres ügyérkezés jelentős mértékű csökkenésének okáról. A peres ügyérkezés csökkenéséből ugyanis nem lehet levonni azt a következtetést, hogy ezzel arányosan nőtt volna az új Be. hatályba lépésével a nemperes, pl. a büntető végzéses ügyek aránya.

Tájékozódásom eredménye, hogy a peres ügyérkezés csökkenése mögött valószínűleg az új Be. hatályba lépését követően a nyomozó hatóságok és az ügyészség között a nyomozások elrendelésével összefüggő jogértelmezési probléma áll: „ki a az úr” a felderítés, az előkészítő eljárás, a nyomozás szakaszaiban. Ez pedig azt jelentheti, hogy a 2018. második félévében kiesett ügymenyiség 2019-ben fog megérkezni.

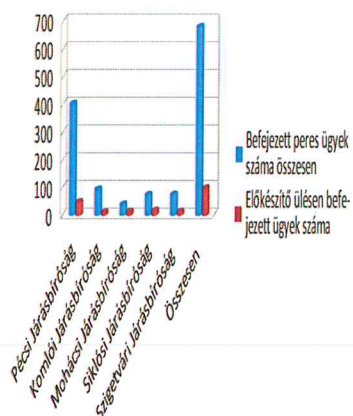
Előkészítő ülések száma a Pécsi Törvényszék illetékességi területén 2018.VII.1-XII.31.

Előkészítő ülésen befejezett ügyek száma az összes járásbíróra érkezett peres büntető ügyek számához képest

Előkészítő ülésen befejezett ügyek száma az összes járásbíróson befejezett peres büntető ügyek számához képest 2018. II. félévben

2018. II. félévében megtartott előkészítő ülésen befejezett ügyek számából az a következtetés vonható le, hogy csak az ügyek több mint felében fejeződött be így módon az eljárás. Ennek okait csak részletes vizsgálattal lehet megállapítani, de az tény, hogy új jogintézménnyel van szó, viszonylag rövid időszak került vizsgálat alá.

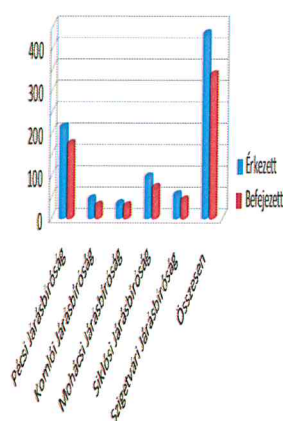
Ennek a jogintézménynek a sikeressége azonban alapvetően az ügyészen múlik: az ügyészség büntetés kiszabására irányuló indítványa részben ösztönzőleg hathat a vádlotti beismerő vallomás megtételére, emellett jelentős szerepe lehet a bíróság döntésében. Abban az esetben, ha az ügyész a Btk. általános indokolásában megjelölt tetтарыos büntetés helyett a büntetés általános megelőző jellegét részesíti előnyben, akkor nyilván a vádlott is átgondolja a beismerő vallomás megtételét.

Nem lehet figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy az előkészítő ülés esetében is érvényesülnek a vádirat alapján történő intézkedések Be. 484-498. §-aiban írt szabályai, az előkészítő ülést főszabályként 3 hónapon belül kell kitűzni, és a vádlott jelenléte kötelező.

Ezért csak hosszabb időszak, legalább 1 év eltelte után vonathatóak le érdemi következtetések.

-.-.-..

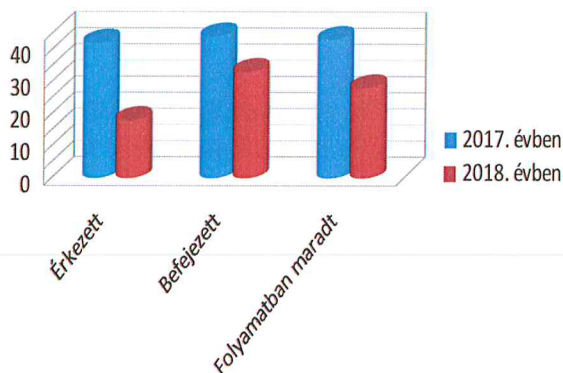
A BÜNTETŐ VÉGZÉSEK MEGHOZATALÁVAL ELBÍRÁLT ÜGYEK SZÁMA A PÉCSI TÖRVÉNYSZÉK ILLETÉKESÉGI TERÜLETÉN 2018.VII.1-XII.31.

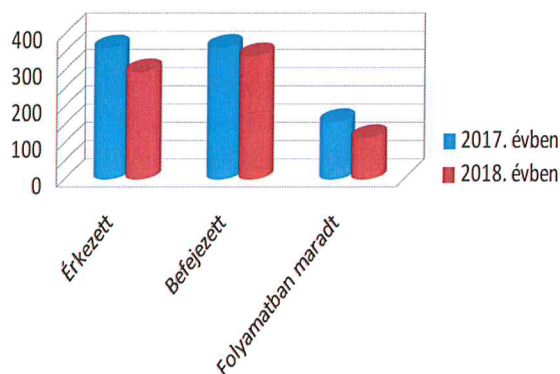
A büntetővégzéses eljárások több mint 77%-a fejeződött be ily módon, vizsgálati kérdés lehet, hogy milyen eljárási akadályok léptek fel, illetve milyen mértékben éltek a bírák a hivatalbóli elbírálás lehetőségével, mely utóbbi új eljárásjogi lehetőség.

-.-.-..

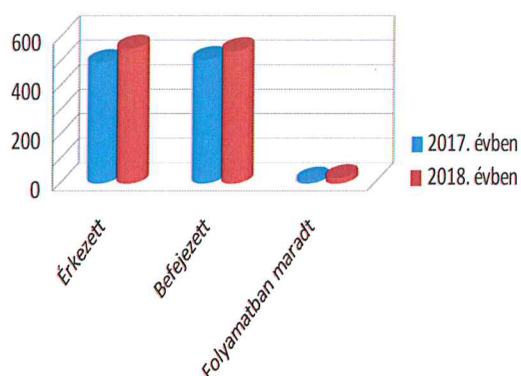
A Pécsi Törvényszék ügyforgalma I. fokú büntető peres ügyekben

A Pécsi Törvényszék ügyforgalma II. fokú büntető peres ügyekben

A Pécsi Törvényszék ügyforgalma I-II. fokú büntető nemperes ügyekben

A törvényszéken a 2017. évi adatokhoz képest jelentős csökkenés következett be az I. fokú, de a II. fokú ügyérkezés esetében is a büntető peres ügyeknél. A büntető nemperes ügyérkezés emelkedett, azonban a mennyiségi növekedés mértéke nem számottevő, a befejezések követték az érkezés emelkedését, és kismértékű az ügyhátralék növekedése.

A másodfokú peres ügyhátralék csökkenésében meghatározó szerepet tulajdonítok a peres büntetőügyek automatizmuson alapuló ügykiosztásának: az arányosabb ügyelosztásból adódóan nőttek a befejezések, csökkent az ügyhátralék.

A törvényszéki elsőfokú büntető peres ügyérkezésben 2017-hez képest igen jelentős csökkenés következett be, nőtt a befejezések száma, azonban arányaiban a hátralék csökkenése kisebb mértékű az ügyérkezés visszaeséséhez képest.

Az eljárási időtartamokat elemezve a törvényszék elnökének 2017. évi tájékoztatója a következőket tartalmazza a helyi bíróságokra: „Az ügyszakokat vizsgálva a büntető ügyek vonatkozásában az 1 éven belüli ügyeknek a száma 5,7 %-kal, az 1-2 év közötti ügyek száma pedig 19,3 %-kal csökkent, azonban a 1-3 év közötti, 3-5 év közötti és az 5 év feletti folyamatban maradt ügyeknek száma jelentősen megemelkedett.”

A törvényszéki elsőfokú büntetőügyek pertartama esetében pedig a következőkre mutat rá: „A büntető ügyszakban 4,5 %-kal kevesebb ügy volt folyamatban a bázisévhez viszonyítottan. Az 1-2 év

közötti ügyek száma közel 3-szorosára emelkedett, a 2-3 éven belüli ügyeké viszont 60 %-kal visszaesett. 1 ügyel több 3-5 év közötti, és 1 ügyel kevesebb 5 év feletti ügy volt folyamatban 2017. év végén.”

A pályamű elkészítésének időpontjában a 2018. évi pertartamra vonatkozó adatok még nem álltak rendelkezésemre, de aggodalomra ad okot, hogy 2017-ben a járásbírószági szinten a 3 és az 5 év feletti, törvényszéki szinten az 1-2 év közötti ügyek „előregedése” jelentősen emelkedett.

Kinevezésem esetében ennek vizsgálatát egyik legfontosabb feladatommak tartom mindkét ítélkezési szint, de különösen a törvényszéki elsőfokú ügyek vonatkozásban: objektív, a bíróságon kívül álló okokra, vagy a hatályon kívül helyezések magas arányára, vagy bizonyítási problémákra vezethető-e vissza az ügyek „előregedése”.

Az új Be. az eljárásjogi hagyományainknak megfelelően nem követi tisztán a formális igazság elvét, amelynek lényeges vonása, hogy a bizonyítás során az eljárás résztvevőinek rendelkezési joga kizárólagos, és ahhoz kötött bizonyítási szabályok érvényesülnek, amelyek korlátozhatják a valóságnak megfelelő tényállás megállapítását.

Ha a bíró akár a régi, akár az új Be. alapján, a vád keretei között nem ismeri fel a valósághű tényállás megállapítása szempontjából lényeges, bizonyítandó tényeket, és azt az eljárás különböző szakaszaiban érvényesülő elvet, hogy a bizonyítás tárgya, a jelentős tények köre az eljárás előrehaladásával (nyomozás-vád-bíróság) fokozatosan bővül, és így tisztázódik, hogy egyes tények a bizonyítás tárgyához tartoznak-e vagy nem jelentősek, akkor vagy a tényállás felderítési hiányossága, azaz megalapozatlanság vagy túlbizonyítás jön létre, mely általában a pertartam növekedéshez vezet.

-.-.-..

Az ügyforgalmi adatok, az emberi erőforrásra és a tárgyi feltételekre vonatkozó fentiekben ismertetett adatok összevetése alapján megállapítható, hogy a minőségi, hatékony és időszerű büntető ítélkezés feltételei biztosítottak a Pécsi Törvényszéken.

-.-.-..

A Büntető Kollégium szakmai tevékenysége, az ítélkezés szakmai színvonala szempontjából azonban sokkal fontosabb következtetésekre ad alapot az OBH 2018. év I. félévére vonatkozó ügyforgalmi tájékoztatójának a hatályon kívül helyezésekkel, helybenhagyásokkal, és így a megváltoztatásokkal, pertartamokkal kapcsolatos tájékoztatójának országos összehasonlító adatsora, különösen akkor, ha ezeket összevetjük a Pécsi Ítéltábla illetékességi területére vonatkozó mutatókkal.

Rá kell mutatni azonban arra is, hogy ezek az elemzések a régi Be. hatálya alá tartozó eljárások alapján készültek.

**Helybenhagyási arány a járásbíróságokon
Büntető peres ügyszak**

2018. I. félév		
Sorrend	Törvényszékek	Helybenhagyási arány
1.	Győri Törvényszék	57,1%
2.	Kaposvári Törvényszék	51,2%
3.	Széksárdi Törvényszék	50,5%
4.	Budapest Környéki Törvényszék	43,9%
5.	Szolnoki Törvényszék	43,8%
6.	Egri Törvényszék	41,8%
7.	Kecskeméti Törvényszék	39,7%
8.	Gyulai Törvényszék	38,5%
9.	Miskolci Törvényszék	38,2%
10.	Zalaegerszegi Törvényszék	37,7%
11.	Balassagyarmati Törvényszék	37,6%
12.	Szombathelyi Törvényszék	36,0%
13.	Nyíregyházi Törvényszék	34,6%
14.	Tatabányai Törvényszék	34,5%
15.	Veszprémi Törvényszék	33,3%
16.	Debreceni Törvényszék	31,8%
17.	Fővárosi Törvényszék	30,4%
18.	Pécsi Törvényszék	21,5%
19.	Szegedi Törvényszék	20,9%
20.	Székesfehérvári Törvényszék	19,2%

**Hatályon kívül helyezési arány a járásbíróságokon
Büntető peres ügyszak**

2018. I. félév		
Sorrend	Törvényszékek	Hatályon kívül helyezési arány
1.	Kecskeméti Törvényszék	0,9%
2.	Szolnoki Törvényszék	2,1%
3.	Gyulai Törvényszék	3,6%
4.	Debreceni Törvényszék	3,7%
5.	Egri Törvényszék	3,8%
6.	Győri Törvényszék	3,8%
7.	Nyíregyházi Törvényszék	4,1%
8.	Miskolci Törvényszék	4,4%
9.	Zalaegerszegi Törvényszék	4,6%
10.	Balassagyarmati Törvényszék	4,8%
11.	Szegedi Törvényszék	5,6%
12.	Fővárosi Törvényszék	5,6%
13.	Székesfehérvári Törvényszék	5,8%
14.	Kaposvári Törvényszék	5,8%
15.	Veszprémi Törvényszék	6,0%
16.	Széksárdi Törvényszék	6,3%
17.	Tatabányai Törvényszék	6,8%
18.	Budapest Környéki Törvényszék	6,9%
19.	Szombathelyi Törvényszék	8,1%
20.	Pécsi Törvényszék	10,0%

**Hatályon kívül helyezési arány a törvényszékek első fokán
Büntető peres ügyszak**

Hatályon kívül helyezési arány - törvényszéki első fok Büntető peres			
Ítéltábla	2010. I. félév	2017. I. félév	2018. I. félév
Győri Ítéltábla	0,0%	8,0%	2,8%
Szegedi Ítéltábla	2,2%	13,0%	3,4%
Debreceni Ítéltábla	7,4%	8,1%	4,7%
Fővárosi Ítéltábla	14,4%	9,9%	6,4%
Pécsi Ítéltábla	8,0%	6,5%	9,7%
Országos	8,8%	9,6%	5,2%

**Hatályon kívül helyezési arány a törvényszékek másodfokán
Büntető peres ügyszak**

Hatályon kívül helyezési arány - másodfokú büntető perek			
Ítéltábla	2010. I. félév	2017. I. félév	2018. I. félév
Pécsi Ítéltábla	25,0%	0,0%	0,0%
Szegedi Ítéltábla	11,1%	75,0%	0,0%
Fővárosi Ítéltábla	4,0%	7,3%	5,7%
Debreceni Ítéltábla	26,1%	10,0%	10,0%
Győri Ítéltábla	0,0%	16,7%	27,3%
Országos	12,0%	11,3%	9,0%

**Helybenhagyási arány a törvényszékek másodfokán
Büntető peres ügyszak**

Helybenhagyási arány - törvényszéki másodfok és az ítéltáblák viszonylatában Büntető peres ügyek			
Ítéltábla	2010. I. félév	2017. I. félév	2018. I. félév
Debreceni Ítéltábla	26,1%	35,0%	45,0%
Fővárosi Ítéltábla	52,0%	49,1%	42,9%
Győri Ítéltábla	42,9%	41,7%	36,4%
Pécsi Ítéltábla	0,0%	50,0%	33,3%
Szegedi Ítéltábla	33,3%	0,0%	0,0%
Országos	37,3%	43,3%	38,5%

**Helybenhagyási arány a törvényszékek első fokán
Büntető peres ügyek**

Helybenhagyási arány - törvényszéki első fok és az ítéltáblák viszonylatában Büntető peres ügyek			
Ítéltábla	2010. I. félév	2017. I. félév	2018. I. félév
Debreceni Ítéltábla	38,0%	35,5%	29,1%
Győri Ítéltábla	37,9%	26,0%	25,4%
Szegedi Ítéltábla	32,6%	19,6%	21,6%
Fővárosi Ítéltábla	29,4%	26,2%	20,9%
Pécsi Ítéltábla	42,0%	32,3%	16,1%
Országos	34,4%	27,0%	22,9%

Ezekből az adatokból megállapítható, hogy a törvényszék járásbírószágai által, valamint a törvényszék által hozott büntető peres elsőfokú ítéletek esetében országosan magas a hatályon kívül helyezések, és alacsony a helybenhagyások aránya. Ezzel szemben az ítéltábla területén a törvényszékek büntető másodfokú határozataival szembeni másodfellebbezések esetében hatályon kívül helyezésekre sem 2017. I. félévében, sem 2018. I. félévében nem került sor. Az ítéltáblai adatokkal kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy ezek az adatok az ítéltábla illetékességi területének valamennyi törvényszékére vonatkoznak, de tendenciaszerűek, így következtetések vonhatóak le a Pécsi Törvényszékre is.

A törvényszék elnökének 2017. évi tájékoztatója rögzíti, hogy ebben az évben büntető ügyekben az ítéltábla 2 törvényszéki elsőfokú és 1 másodfokú ügyet helyezett hatályon kívül. Kúriai felülvizsgálat során büntetőügy hatályon kívül helyezésére nem került sor.

A Pécsi Ítéltábla újonnan kinevezett büntető kollégiumvezetője is a minőségi ítélezés fontosságát hangsúlyozta, és pályázatom bevezetőjében magam is ezt tartottam a hatékony és időszerű ítélezés alapfeltételének.

A minőségi ítélezés, azaz a büntető anyagi és eljárásjogot egyaránt fontosnak tartó ítélezés nemcsak az első fokon jogerőre emelkedett, vagy a fellebbezési eljárásokban helyben hagyott, megváltoztatott vagy hatályon kívül helyezett büntető határozatok arányát, de a pertartamokat is alapvetően befolyásolja.

Az országos, 2018. I. félévére vonatkozó ügyforgalom elemzése alapján tény, hogy a törvényszék járásbírószágain az országos átlag feletti (82,2%) az első fokon jogerőre emelkedett ügyek aránya. De tény az is, hogy a rendes jogorvoslati eljárásokban elbírált törvényszéki elsőfokú és járásbírószági ügyek esetében rendkívül magas a hatályon kívül helyezések mértéke, átlagtól eltérően alacsony a helyben hagyások száma.

A 2 éven túl folyamatban lévő büntetőügyek aránya a járásbírószági szinten átlagos mértékű, 4,4%, azonban kiugróan magas, 38,1% (a legrosszabb) a törvényszéki büntető elsőfokú ügyek esetében.

A törvényszék elnöke 2016-ban a büntetőügyek esetében elrendelte a hatályon kívül helyezések vizsgálatát, amelyet a kollégiumvezető az ítéltábla bevonásával folytatott le.

E vizsgálat megállapította, hogy minden másodfokú ügyben indokolt volt a nagyobb részben eljárási szabálysértések, és kisebb részben megalapozatlanság miatt történt hatályon kívül helyezés. E döntések megalapozottsága összefüggést mutat azzal is, hogy a Pécsi Ítéltábla illetékességi területén a harmadfokú eljárásokban eseti kivételtől eltekintve megalapozottak a másodfokú döntések [OBH 2018. év I. félévi ügyforgalmi tájékoztatója, Pécsi Törvényszék elnökének 2017. évi tájékoztatója]

Az új Be. hatályba lépésével, a másodfokú eljárásra vonatkozó szabályok változása miatt a hatályon kívül helyezések számának a csökkenése várható, így e mutatók jelentős javulására lehet számítani országosan és a Pécsi Törvényszék illetékességi területén is

---.

A minőségi, a hatékony és időszerű ítélkezés biztosítása érdekében elsőként újra kell gondolni a kollégium, a tanácselnöki értekezletek, és a bírói szakmai értekezletek tartalmi kérdéseit, kihasználva a XXI. század informatikai lehetőségeit is.

A Pécsi Ítéltábla gyakorlatához kapcsolódva létre kell hozni a törvényszéken is egy olyan online-felületet, amelyen a bírák feltehetik a szakmai kérdéseiket, és csak halaszthatatlan esetekben tartható fenn a telefonon vagy személyesen történő azonnali problémamegoldás lehetősége. Ezen az online-felületen keresztül kell időszerű tájékoztatást adni az ítélőtábla kollégiumi ülésén, valamint az országos kollégiumvezetői értekezleten szünetelt állásfoglalásokról, de a törvényszéki tanácselnöki értekezlet álláspontjáról is.

A tanácselnöki értekezletek résztvevőinek megfelelő időben rövid összefoglaló megküldésével kell biztosítani a felkészülés lehetőségét, az itt szünetelt állásfoglalásokat emlékeztető formájában ugyancsak e felületen célszerű közzétenni. Azokban a kérdésekben, melyek már testületi állásfoglalást igényelnek, kollégiumi ülést kell összehívni.

Vissza kell térni ahhoz a korábbi gyakorlathoz, hogy a kollégiumi üléseken az ítélkezést segítő, valós problémák és állásfoglalások kerüljenek felvetésre. Ezeket a felvetéseket nemcsak a kollégiumvezetőnek kell megtennie, biztosítani kell, hogy a törvényszéki bírák mellett a járásbírák, a szabálysértési ügyeket érintően a titkárok is csoportmunka eredményeképpen fogalmazzanak meg megoldási javaslatokat.

A felvetett kérdések jellegétől függően ugyancsak célszerű lenne, ha az ítélőtábla és a Kúria mellett a vádhatóság, a szabálysértési és más hatóságok, az egyetem jogi karának, az ügyvédi kamarának a képviselői is részt vennének az ülésen.

A kollégiumi üléseken meghozott állásfoglalásokat a már említett online-felület mellett a törvényszék honlapján és közösségi oldalán is célszerű közzétenni.

A civilisztikai kollégiummal való szorosabb együttműködés szükségességét veti fel a gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmények ügyében eljáró tanács összetétele. Elsősorban az érintett bírák közreműködésével ki kell dolgozni a gazdasági, illetve a büntető ügyszakos bírák együttműködésének a szakmai feltételeit, egyfajta sajátos szakmai követelményrendszert: a felkészülés, a bizonyítási eljárás, majd a döntéshozatal során melyek azok a kérdések, amelyekben a civilisztikai ügyszakos bírák a szaktudásukkal hozzájárulhatnak az együttműködéshez.

A hatékony és színvonalas ítélkezés biztosításának fontos eszközei a bírák munkájának értékelése, az instruktor bírói és a mentorálás jogintézménye, valamint a tanácselnöki feljegyzések. A kollégiumvezető feladatai közé tartozik a bírák munkájának értékelésében való közreműködés, ezért fontosnak tartom, hogy ezek az intézmények ne formálisan működjenek, alapvetően az érintett bírák munkáját segítsék a gyakorlatban.

Az értékelés alá vont határozott és határozatlan időre kinevezett bírák, de az instruált, a mentorált bírák érdekét szolgálja, ha tényszerűen bemutatásra kerülnek az ítélkezési tevékenységükben tapasztalható helyes és helytelen gyakorlatok, és e tendenciák akár pozitív, akár negatív következményeinek markánsabban kell megjeleníteni a munkájuk értékelésében, különösen a határozott időre kinevezett bírák esetében.

A másodfokú tanácselnökök részéről pedig fokozottan várható el, hogy a tanácselnöki feljegyzéseket tényleges tartalommal töltsék meg.

Az ítélkezési munka minőségi javulásához járulhat hozzá, ha a bírák a felkészüléseik során jobban kihasználnák annak a lehetőségét, hogy a Jogtár mellett a Jogkódex-online kommentárok, a Kúrai és ítélőtáblai adatbázisok is elérhetőek, így az aktuális bírói gyakorlat megismerésének a lehetősége biztosított.

Az új Be. számos rendelkezése olyan előre mutató lehetőséget tartalmaz, amely a minőségi és a hatékony ítélkezést szolgálja. Ezek részletes felsorolása, bemutatása külön dolgozat témája lehetne, ezért a legjelentősebb változásokat emelem ki, de mindegyik jogintézmény közös jellemzője, hogy e szabályok alkalmazása személetmód váltást igényelnek nemcsak az elsőfokú bíraktól, de a másodfokú tanácsoktól is.

Első fokon különösen az előkészítő ülés – tárgyalás kettős intézménye, a bűnösségét beismerő vádlottra vonatkozó szabályok, a büntetővégzés hivatalbóli meghozatalának a lehetősége az ügyből való felkészülés idejét és módját hozza előre, és ennek a felkészülésnek nemcsak az ügy ténybeli megismerésére, de a jogi megoldások lehetséges módozataira is kell vonatkoznia.

A régi Be. rendelkezéseire képest - pergazdaságossági szempontból is - jelentős új szabály, hogy nem terjed ki a bizonyítási kötelezettség arra a jelentős tényre, amelynek a valóságát a vádló, a terhelt és a védője együttesen elfogadja. Ez a rendelkezés nyilvánvalóan kapcsolatba hozható az olyan új jogintézményekkel (pl. egyezségkötés a bűnösség beismeréséről, előkészítő ülés szabályozása), amelyek a bizonyítási eljárás lerövidítését, illetőleg az ítélkezés gyorsaságát hivatottak előmozdítani.

Másodfokon a felülbírálat terjedelmére, a megalapozatlanság és annak következményeinek az orvoslására vonatkozó szabályváltozások is jelentős szemléletváltást igényelnek. A másodfokú tanácsoknak szélesebb körben kellene élni azzal a lehetőséggel is, hogy - bár a nyilvános ülésen történő elbírálás a főszabály - a Be. 598.§ (2) bekezdésében írt esetekben (korábban: érdemi tanácsülések) indítvány nélkül is alkalmazzák a tanácsülésen való elbírálás lehetőségét: ez az ügyek jelentős számában csökkentené a pertartamot.

Meggyőződésem az is, ahogy arra a bevezetésben is utaltam, hogy ha az elsőfokú büntetőügyben tárgyalást kell kitűzni, és a vádlott nem ismeri el a bűnösségét, a bizonyítási eljárás lefolytatása alapján a büntető bíró nem veheti át kritika nélkül a vádat. Az ilyen megoldások vezettek a régi Be. hatálya alatt a legtöbb hatályon kívül helyezéshez.

A szabálysértési ügyek és a büntetés-végrehajtási ügyek esetében mind első-, mind másodfokon fenn kell tartani az ítélkezés szakmai színvonalát és időszerűségét.

Meggyőződésem, hogy a csoportvezetőknek igazgatási feladataik mellett a szakmai problémák felismerésében és megoldásában nagyobb önállóságot kell tanúsítaniuk, egyfajta szakmai katalizátor szerepet kell betölteniük.

A Pécsi Törvényszék elnöke 2017. július 1-jével a járásbíróságokon és a törvényszéken is automatizmusra épülő ügyelosztási rendet vezetett be.

Vannak kollégák, akik ezzel nem értenek egyet. A magam részéről ennek az ügykiosztási módnak a fenntartását tartom célszerűnek, több okból is. A nemzetközi tapasztalatok is azt erősítik, hogy általában 3 év alatt az ügyek tárgyi súlyából jelentkező eltérések kiegyenlítődnek.

Az 1990-es években a piaczgazdaság kiépülése és a társadalmi viszonyok változása olyan kihívás elé állította a büntető bírakat is, amely indokolta a büntető ítélezésen belül a szakosodást, és részben ezt követték az akkor hatályos büntetőeljárás törvények illetékességi szabályai is.

Ma már azonban a magas színvonalú központi és regionális képzésekkel, vagy akár a posztgraduális képzésekkel a szakmai ismeretek megszerezhetőek, ami egyébként is bírói kötelezettség.

Az automatizmus pedig nagyban hozzájárul az ügyek terjedelme, bizonyítás-igényessége és a jogi megoldásában jelentkező aránytalanságok megszüntetéséhez, jobban biztosítja az átláthatóságot.

A jogirodalom egyetért abban, hogy a kizárólagos illetékesség és a hatáskör között mesterséges (nem eljárási jogi) a választóvonal, ami kitűnik abból is, hogy a Be. 21.§ (5) bekezdése alapján ennek felruházottja a törvényszék székhelyén lévő járásbíróság. Ennek oka az, hogy az ügy tárgya hatásköri szabályozást indokolna, azonban a hatáskör törvényszékre telepítése összehatásában kedvezőtlen lenne. Ehhez képest a kizárólagos illetékességre vonatkozó rendelkezés az ügyelintézés gazdaságosságának eszköze.

A törvényszék másodfokú tanácsai esetében megfontolandónak tartom, hogy ténylegesen két tanács működjön igazgatási tanácselnökök vezetésével, nagyobb tanácshoz beosztott bírói létszámmal. Az igazgatási tanácselnök nemcsak az ügy előadóját, de az ügy eljárásjogi tanácselnökét is kijelölheti, így a tanácselnökként ítélezők munkaterhe is csökkenthető, illetve e megoldás jobban igazodik az ügyérkezés csökkenéséhez, és nagyobb teret kaphat az egyes bírák meglévő szaktudása is.

Az igazgatási vezető kompetenciájába tartozó kérdés, de felvetem annak javaslatát is, hogy a járásbíróági bírák – ítélezési feladataik megtartása mellett - meghatározott időtartamban, rendszeresen, szakmai tapasztalatszerzés érdekében részt vegyenek a másodfokú ítékezésben.

A büntetőeljárás szabályok egyszerűsödésével, az ügyérkezés és ebből adódóan a kitűzési határidők (legtávolabbi határnap) csökkenésével, az elektronikus kapcsolattartás szabályaival, a BIR-O dokumentumtárába feltöltendő iratok digitalizálásával a törvényszék büntető kezelőirodájában és a büntetés-végrehajtási csoportjánál már most is érzékelhető, hogy jelentősen megnőtt az itt dolgozók munkaterhe. Ez megfontolandóvá teszi ezeknek az irodáknak a létszámbővítését.

A hatékony és időszerű ítékezés egyik sarokköve, hogy a büntető ítékezésben közreműködő igazságügyi alkalmazottak rendelkeznek-e olyan alapvető eljárásjogi ismeretekkel, amelyek birtokában nemcsak a jegyzőkönyvvezetők, de az iratkezelési feladataikat is, akár bírói tanács mellett, akár a kezelőirodáknak magas színvonalon tudják ellátni. Ezért az ő rendszeres képzésükben is közre kell működnie a kollégiumvezetőnek.

Az OBH elnökének stratégiai célkitűzéseiből adódó aktuális feladatok és a Pécsi Törvényszék elnökének közép és hosszú távú vezetői céljai megvalósulásának a támogatása

A Pécsi Törvényszéken, ahogy arra a 2017. évi működéséről szóló tájékoztató is utal, évek óta sikeresen folyik a büntető ügyszakot is érintő

- a nyitott bírósággal,
- a tanúgondozással,
- az áldozatvédelemmel,
- a gyermekközpontú igazságszolgáltatással

kapcsolatos országos programok helyi megvalósítása.

Közismert tény, hogy egy program sikeressége akkor biztosítható, ha folyamatosan képes megújulni. A törvényszék elnöke a tájékoztatójában utalt rá, hogy már megtörtént e programok „összekapcsolása”. A jövőre nézve megfontolandó, hogy a nyitott bíróság program keretében az áldozatvédelem elemei, az áldozattá válás problémái, a jogok és kötelezettségek gyakorlása mellett az alkohol- és kábítószerfogyasztás bűnözésre gyakorolt hatásai és következményei az iskolás korosztály mellett a felnőtt társadalom leginkább veszélyeztetett csoportjaihoz, korosztályaihoz is eljussanak. Ennek új formája lehet a bíróság részvétele a Pécsi Egyetemi Napok rendezvénysorozatában.

Fontosnak tartom, hogy a büntető bírák az ítélezési tevékenységük során

- a) a hagyományos diktafonok helyett egyre szélesebb körben alkalmazzák az ún. diktáló programokat,
- b) ismerkedjenek meg a beszédfelismerő programokkal, és használják is azt,
- c) minden indokolt esetben vegyék igénybe a távmeghallgatást, a kép- és hangrögzítést biztosító VIAVIDEO programot.

A b) és a c) pontban írt fejlesztések esetében azonban hosszabb időnek kell eltelnie ahhoz, hogy az alkalmazásuk tapasztalatait elemezve a mindennapos használatra vonatkozó módszertan kerüljön kidolgozásra.

Támogatom, hogy „Az álomból valóság” és az „Út a jövőbe” programok révén új irodai rendszer jöjjön létre, és folytatódjon a bírák, alkalmazottak munkáját megkönnyítő innovációs eszközbeszerzés is.

A közeljövő legfontosabb feladatának azonban a Digitális Bíróság Projekt keretében megvalósuló fejlesztéseket és ezek 2019. évi oktatását tartom.

Az ítélezési tevékenységet közvetlenül fogja érinteni az elektronikus iratbetekintésnek a bírák és az ügyfelek részére történő biztosítása, továbbá az ítélezést támogató rendszer, a határozatszerkesztő-, az anonimizáló programok létrejötte, és ezzel párhuzamosan a bírósági rendszerek fejlesztése. E projekt a hatékony és időszerű ítékezés mellett a bírósághoz fordulás könnyítése követelményének is eleget fog tenni.

2012 óta az OBH-ban ellátott központi igazgatási feladataim, munkacsoportokban végzett munkám és tapasztalataim nyilvánvalóan elfogulttá tesznek a bírósági működésben rejlő digitalizálási lehetőségek iránt, és e pályamű célját és kereteit is meghaladná ezek kifejtése.

Az ügyféljogok biztosítása, az ügyfélközpontú igazságszolgáltatással kapcsolatban a következő az álláspontom: a bíró ítélezési tevékenységében az eljárásjogi jogokra és kötelezettségekre vonatkozó tájékoztatást, és az eljárási jogok gyakorlását az új Be. alapján fokozottan kell biztosítani.

Ettől el kell választani a bírósághoz fordulás vagy az iratok megismerése, birtoklása jogának újszerű ügyintézési megoldásait. Támogatom az olyan informatikai alkalmazásokat, amelyek biztosítják, hogy az ügyfelek az ország bármelyik bíróságán, az ügyük elintézésének illetékességi területén kívül is hozzáférjenek az ügyiratokhoz, vagy beadványaikat benyújthassák. A bíróságon az ezt biztosító ügyfélcentrumok létrehozását ezért kiemelten kell kezelni.

Hasonlóan előre mutató megoldás az e-akta ügyfél példányának a létrehozása, amely az elektronikus kapcsolattartási szabályok bővülésével elengedhetetlen.

Ezek az ügyintézési megoldások elsősorban az ügyvitelt, iratkezelést végzők felkészítését, oktatását igénylik, amelynek központi megvalósításába a kollégiumnak is be kell kapcsolódnia.

-.-.-..

A törvényszék elnöke által megfogalmazott és a kollégium működését érintő, a hatékony és időszzerű ítélezéssel, a hatályon kívül helyezések és a pertartamok csökkentésével kapcsolatos álláspontomat korábban már kifejtettem.

Ennek a megvalósítása érdekében fontosnak tartom az okok feltárását a Pécsi Ítéltábla Büntető Kollégiumnak a bevonásával.

A bírósági integritás

A Pécsi Törvényszék elnökének 2017. évre vonatkozó tájékoztatója részletesen tartalmazza az igazgatási vezetés által megtett intézkedéseket, és azt is, hogy integritássértéssel kapcsolatban bejelentés nem történt.

Hasznos ismeretekkel szolgáltak számomra az integritási kérdőívek OBH által közzétett és 2018. évre vonatkozó összesített megállapítása is.

Az integritás a bírósági vezetők vonatkozásában számos területet ölel fel. A kollégiumvezető akkor tud leginkább megfelelni az integritási szabályzatban foglalt elvárásoknak mint vezető, ha az igazgatási és szakmai tevékenységét a hatályos jogszabályok, az OBH elnöki utasítások betartásával végzi, és e tevékenysége átlátható, melynek legfőbb biztosítéka a beszámolási kötelezettsége, az általa végzett vizsgálatok, elemzések, javaslattételek megismerhetősége, ellenőrizhetősége, azaz a belső nyilvánosság és tájékoztatás biztosítása.

Az integritás szempontjából is fontosnak tartom, hogy valamennyi bírósági szinten az ügyelosztásban érvényesüljön az automatizmus, amely nemcsak az ügyfelek, de a bírák számára is biztosítja az átlátható és egyben arányos ügyelosztást.

Az ügyelosztási rendek közzététele és folyamatos aktualizálása kiemelten fontos szempont.

A közérdekű bejelentések, panaszok kivizsgálásában való kollégiumvezetői közreműködés akkor felel meg az integritási elvárásoknak, ha objektív, tényszerű. Ez szükséges az esetleges fegyelmi és kártérítési javaslattételi jog- és kötelezettség teljesítésekor is.

A kollégiumvezetői működés esetében is fokozottan kell érvényesülnie az adatvédelemnek. Ehhez kapcsolódik, hogy a bírák figyelmét rendszeresen fel kell hívni nemcsak személyükhöz köthető

adatvédelemre, de az ügyfél és tárgylótermi nyilvánosság biztosítására is, az ebből adódó veszélyforrásokra, amelyet elsősorban a mai kor technikai-technológia fejlettsége rejt magában.

A kollégiumvezetői feladatok ütemezése

Kollégiumvezetői kinevezésem esetén a következő feladatokat tartom a legfontosabbnak:

- 2019. első félévében

- a Büntető Kollégium 2019. évi munkatervének az aktualizálását;
- a törvényszéken működő másodfokú tanácsok számának a felülvizsgálatát, a vizsgálat eredményeképpen előterjesztés megtételét a törvényszék elnökéhez,
- a törvényszéken a büntető kezelőiroda és a büntetés-végrehajtási csoport irodája létszámának, valamint a bv-bírói feladatra kijelölt bírák számának a felülvizsgálatát, és ennek eredményétől függően előterjesztés megtételét;
- a bírák részére biztosítandó online-felület kialakítását, és ehhez kapcsolódva a tanácselnöki értekezletek, a büntető bírák részére tartandó szakmai értekezletek, kollégiumi ülések tartalmi megújítását,
- a 2019. második félévében tartandó kollégiumi ülés szakmai előkészítését, bírói-teamek közreműködésével;
- a Digitális Bíróság Projekt 2019. július 1-jei bevezetésével kapcsolatos kollégiumvezetői feladatokat, az oktatásban való közreműködést;
- az igazságszolgáltatásban közreműködő hivatásrendekkel való szakmai együttműködés tovább fejlesztését;

- Az új Be. hatályba lépésének első évét követően, 2019. második félévében elvégzendő feladat

- a hatályon kívül helyezések, helyben hagyások, megváltoztatások vizsgálata, a törvényszéki elsőfokú peres ügyek esetében a Pécsi Ítéltábla véleményezésével,
- a pertartamok alakulásának elemzése,
- az új Be. hatályosulásának, így különösen az előkészítő ülések, járásbírói szinten a büntetővégzéssel elbírált ügyek, másodfokon a fellebbezési jog és a felülbírálat gyakorlati tapasztalatainak a feltárása,
- a távmeghallgatások, a kép- és hangfelvételek rögzítése alkalmazási tapasztalatainak levonása, módszertanának a vizsgálata,
- a jegyzőkönyvvezetők képzése az új Be. jegyzőkönyvek tartalmára, az iratkezelésre vonatkozóan, elsősorban a másodfokú eljárás tapasztalatok alapján.

A pályaművemben részletezett további feladatokat, célkitűzéseket folyamatosan, a jogszabályi változásokhoz, az ítélkezést érintő jövőbeni új kihívásokhoz igazodva kívánom megvalósítani.

A megyei bíróság, majd a törvényszék elnökeként 17 éven keresztül irányítottam a kollégiumvezetők igazgatási tevékenységét, így kellő igazgatási tapasztalatokat szereztem.

E tapasztalatok azonban csak az alapokat jelentik. Meggyőződésem, hogy a kollégium munkájának szervezése és vezetése a törvényszék igazgatási vezetésével, a bírakkal, a többi hivatásrenddel való együttműködés mellett a folyamatos megújulás, az életviszonyok, a jogszabályi környezet változásainak a felismerése, azok elfogadása és alakításának egyensúlya mellett történhet.

Az új jogintézményekről vitának a jogalkotás folyamatában van helye. A jogszabályi változások hatályba lépését követően azokat a módokat kell megtalálnunk, hogyan tudjuk minél hatékonyabban alkalmazni őket.

A jogalkalmazás során azonban azt is szem előtt kell tartanunk, hogy minden ügy mögött ügyfelek vannak.

Nem szabad megfeledkeznünk a magyar büntető ítélkezésnek az 1878. évi V. törvénycikk hatályba lépése óta fennálló, korszakoktól független hagyományairól sem.

A legfontosabb azonban, amelyről Petőfi Sándor alábbi verse is szól, hogy egy ártatlan embert sem ítéldünk el:

„Bíró, bíró hivatalod

Nem játék, nem tréfadolog,

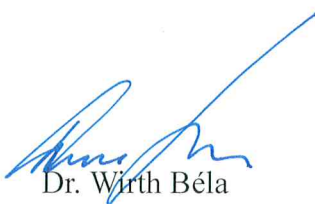
Jól meggondold, jól meggondold,

Ha a „halál” szót kimondod..”

(Bíró, bíró hivatalod... Pest, 1947. november)

Pécs, 2019. február

Tisztelettel:

Dr. Wirth Béla
törvényszéki tanácselnök
címzetes táblabíró

